

Complexnummer: 519335

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

O.L. Vrouw Visitatie

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

42147, 519336

Woonplaats

Velp

Gemeente

Rheden

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Emmastraat 18, 6881 ST Velp

Complexomschrijving

Inleiding

O.L. VROUW VISITATIECOMPLEX bestaande uit de gelijknamige R.K. KERK en de naastgelegen voormalige PASTORIE. De kerk is in 1885 tot stand gekomen naar ontwerp van de bekende architect J.W. Boerbooms (1849-1899). De pastorie is in dezelfde periode verbouwd door Boerbooms met als uitgangspunt een op deze plaats gelegen in 1847 door de aannemer H. Hoorneman uit Elst gebouwde R.K. Waterstaatskerk. Opvallend aan dit eerste na-reformatorische katholieke kerkgebouw in Velp was het gegeven dat kerk en pastorie zich onder één dak bevonden. Bij de verbouwing is de kerk afgebroken en het pastorie gedeelte gehandhaafd. Vervolgens is op de plaats van de kerk de uitbreiding van de oude pastorie naar ontwerp van Boerbooms opgetrokken.

In 1876 ondernam de toenmalige pastoor F.J. Koene de eerste pogingen om tot een nieuwe grotere kerk te komen. In 1883 was het uiteindelijk gelukt om de benodigde fondsen bij elkaar te krijgen. Voor de bouw werd de Arnhemse architect J.W. Boerbooms, leerling van P.J.H. Cuypers, aangetrokken. Voor Boerbooms was de opdracht voor de bouw van de kerk met pastorie het begin van een bloeiperiode die vijftien jaar zou duren. In deze periode kwamen zijn belangrijkste werken tot stand met als hoogtepunt de St.Werenfridus (1898-1899) in Zieuwent.

Het complex bevindt zich aan de zuidzijde van de in de kern van Velp gelegen Emmastraat en wordt omgeven door een tuin.

Waardering

O.L VROUW VISITATIECOMPLEX bestaande uit de gelijknamige R.K. KERK (1885) en de naastgelegen voormalige PASTORIE (1847/1885).

Architectuurhistorische waarden

- Het complex is van belang als goed voorbeeld van een in de stijl van de Neo-Gotiek gebouwd R.K. kerk met pastorie. De beide gebouwen vallen op door de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van de ontwerpen zoals deze tot uitdrukking komen in de gaaf bewaarde hoofdvormen, de bijzondere detaillering en het materiaalgebruik. De pastorie valt bovendien op door de aanwezigheid in het huidige gebouw van een oudere voorganger uit 1847 die een restant vormt van een Waterstaatskerk waarbij kerk en pastorie onder een dak gelegen waren. De kerk en pastorie zijn van belang voor het oeuvre van de architect J.W. Boerbooms (1849-1899) als eerste kerk, geënt op de late Nederrijnse gotiek waarbij tevens sprake is van invloed van het werk A. Tepe. De kerk en pastorie vormen het begin van een nieuwe fase in het werk van deze architect waarin zijn belangrijkste werken tot stand zijn gekomen met als hoogte punt de St.Werenfriduskerk (1898-1899) te Zieuwent.

Stedebouwkundige waarden

- De gebouwen zijn door hun centrale situering in de kern van het dorp van bijzondere betekenis voor het aanzien van Velp.

Cultuurhistorische waarden

- De gebouwen zijn van belang vanwege de betekenis voor de katholieke gemeenschap in Velp en de gemeente Rheden alsmede als uitdrukking van de katholieke emancipatie in de tweede helft van de negentiende eeuw.

Monumentnummer*: 42147

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 12 augustus 1976
Kadaster deel/nr: 4544/36

Complexnummer

519335

Complexnaam

O.L. Vrouw Visitatie

*Woonplaats**

Velp

*Gemeente**

Rheden

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Emmastraat

*Nr**

18

*Toev.**

*Postcode**

6881 ST

*Woonplaats**

Velp

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Velp Gelderland

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2407

*Rijksmonumentomschrijving***

O.L. Vrouw Visitatie, 1885, J.W. Boerbooms. Neogotische kruisbasiliek met door haakse steunberen begeleide en door twee nissen in de klokkenverdieping verlevendigde toren, bekroond door een naaldspits. Ronde pijlers met lijstkapitelen; kruisribgewelven. Interieur thans witgepleisterd; neogotische altaarretabels van goede kwaliteit. Eerste kerk van Boerbooms, geïnspireerd op de late Nederrijnse gotiek, verwant aan het werk van Tepe.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 519336

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 17 september 2001
Kadaster deel/nr: 19845/3

Monumentnaam**

Klooster Congregatie O.L. Vrouw

Complexnummer

519335

Complexnaam

O.L. Vrouw Visitatie

Woonplaats*

Velp

Gemeente*

Rheden

Provincie*

Gelderland

Straat*

Emmastraat

Nr*

20

Toev.*

Postcode*

6881 SV

Woonplaats*

Velp

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Velp Gelderland

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

2796

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding:

In twee bouwfases tot stand gekomen voormalige vrijstaande PASTORIE van de O.L. Vrouw Visitatiekerk. Het gebouw is gelegen aan de westzijde van de noord-zuid lopende Emmastraat. Het pand grenst ter linkerzijde aan de St. Fredericusschool en ter rechterzijde aan de kerk. Het twee traveeën diepe achterste deel van het pand, tot aan het door een trapgevel afgesloten deel, vormt een restant van de in 1847 door de meester-timmerman en aannemer H. Hoorneman uit Elst ontworpen Neo-Classicistische Waterstaatskerk. Het toezicht van overheidswege lag bij de ingenieur van Waterstaat M.H. Conrad.

In de voorgevel van de pastorie naast de lekdorpel van het rechter venster bevindt zich een in hardsteen uitgevoerd stichtingssteentje met de tekst 'F.J.E. Koene 18 28/5 1885'. Sedert de ingebruikname van de in 1926 gebouwde nieuwe, rechts van de kerk gelegen pastorie is het pand in gebruik als klooster van de zusters van de congregatie van Onze Lieve Vrouw. Het pand wordt omgeven door een ruime tuin van de weg gescheiden door een modern ijzeren hekwerk dat een smeedijzeren hekwerk vervangt.

Omschrijving

Het in kruisverband gemetselde pand is gebouwd op een rechthoekige plattegrond en heeft twee bouwlagen onder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een samengesteld dak gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen. De hoofdbouwmassa heeft een schilddak met ter hoogte van de trapgevels aangekapte zadeldaken. Boven het uitspringende linkerdeel van de voorgevel is een aangekapt lager schilddak aangebracht. In het rechter daksschild bevinden zich twee bakstenen schoorstenen. In het midden op de nok is een kleine lage schoorsteen aangebracht. Op de nok aan de voorzijde bevindt zich een piron met goudkleurige bol en een latijns kruis die afkomstig zijn van de oude Waterstaatskerk.

Op de nok van het schild van het vooruitspringende deel van de voorgevel is eveneens een piron aangebracht. In het voorschild boven de ingang van het pand bevindt zich een dakkapel onder een met leien gedekt zadeldak met aan de voorzijde een overstekende spits. De dakkapel heeft een vierruits draairaampje. De gevels van het oudste deel worden afgesloten door een gepleisterd fries waarboven een geprofileerde kroonlijst. De gevels van de uitbreiding uit 1885 worden afgesloten door een architraaflijst in rode profielsteen waarboven zich een door kwartholle profielstenen gedragen bakgoot bevindt.

Asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL van drie traveeën. Onder de vensters van de verdieping is een in profielsteen uitgevoerde waterlijst aangebracht. Ter weerszijden van de venster bevinden zich fraaie smeedijzeren muurankers. De brede linker travee springt naar voren. De in de middentravee gelegen ingang heeft een in de oksel tussen beide geveldelen gelegen uitpandig portiek met twee door spitsbogen afgesloten en van in rode geprofileerde verblendsteen omlijstingen voorziene openingen met op de hoek een steunbeer met waterspuwer. De bovenzijde van het portiek fungeert als balkon en heeft een gemetselde balustrade met blinde door segmentboogjes afgesloten verdiept liggende velden op de hoek bevindt zich boven de steunbeer een overhoeks geplaatste kolom die afgesloten wordt door een gepleisterde spits. Het portiek heeft inwendig een in gele baksteen uitgevoerd kruisribgewelf waarvan de ribben rusten op bewerkte kraagsteentjes. De entree bevindt zich in een door een spitsboog afgesloten muuropening en bestaat uit een door een korbboog afgesloten paneel deur met twee smeedijzeren roosters en een spitsboogvormig driedelig bovenlicht met kathedraalglas.

De verdieping bezit hier vermoedelijk een door een blind segmentboogje afgesloten T-schuifraam met een tweeruits bovenlicht. De linkertravee heeft op de begane grond een door een blinde korbboog afgesloten kruisvenster, op de verdieping een door een blind segmentboogje afgesloten kruisvenster. In de korte zijde bevindt zich vermoedelijk een balkondeur met een enkelruits bovenlicht afgesloten door een blind segmentboogje. De rechter travee bezit zowel op de begane grond als de verdieping een T-schuifraam met tweeruits bovenlicht (op de parterre afgesloten door een blinde korbboog en op verdieping door een blind segmentboogje).

Asymmetrisch ingedeelde LINKER ZIJGEEVEL waarvan het middendeel door een trapgevel wordt afgesloten. Het twee traveeën brede geveldeel links vormt een restant van de pastorie uit 1847. De linker travee heeft op de begane grond een venster met een zesruits schuifraam (volgens de bouwtekening bevonden zich hier oorspronkelijk dubbele openslaande deuren). Op de verdieping een venster voorzien van een tot een stolpraam met een tweeruits bovenlicht gewijzigd zesruits schuifraam. De rechtertravee heeft op de begane grond dubbele openslaande tuindeuren waarbij iedere deur twee ruiten en een houten onderpaneel bevat. Boven de deur een tweeruits bovenlicht. De verdieping bezit een venster voorzien van een tot een stolpraam met tweeruits bovenlicht gewijzigd zesruits schuifraam. De linker travee heeft een vernieuwde deur waarboven een tweeruits bovenlicht. De verdieping bezit een venster met zesruits schuifraam.

Het door een trapgevel afgesloten licht risalerende middelste geveldeel heeft een symmetrische indeling en is twee

traveeën breed. De trappen van de gevel zijn voorzien van ezelsruggen. De linker en de rechter travee hebben ieder op de begane grond dubbele openslaande tuindeuren met glasruiten en houten onderpanelen afgesloten waarboven een blinde korfboog. De verdieping bezit twee door blinde rondbogen afgesloten vensters die voorzien zijn van stolpramen met tweeruits bovenlichten. In de topgevel bevindt zich een door een blinde rondboog afgesloten vierruits stolpraam met een tweeruits bovenlicht.

Het terugliggende rechtergeveldeel heeft twee traveeën waarbij de linkertravee een uitgemetseld breed schoorsteenkanaal heeft voorzien van een moderne afsluiting. De schoorsteen is boven de daklijst waarschijnlijk deels afgebroken. Boven in het schoorsteenkanaal is in groene geglazuurde steen enige decoratie aangebracht.

De symmetrisch ingedeelde ACHTERGEVEL bezit twee traveeën en heeft op de hoeken vlakke pilasters. De vensters worden afgesloten door een anderhalfsteens strek. De linkertravee heeft op de begane grond een venster met een zesruits schuifraam en op de verdieping een venster met een tot een stolpraam met een tweeruits bovenlicht gewijzigd zesruits schuifraam. De rechtertravee bezit op de begane grond een venster met een vierruits stolpraam met een tweeruits bovenlicht (oorspronkelijk een zesruits schuifraam) en op de verdieping een venster met een zesruits schuifraam. Het raam op de begane grond bevatte blijkens de bouwtekening oorspronkelijk dubbele tuindeuren.

Asymmetrisch ingedeelde RECHTER ZIJGEVEL waarvan het middendeel door een trapgevel wordt afgesloten. Het brede linkergeveldeel bevat drie kleine over de gevel verspreide toiletraampjes. De verdieping heeft rechts een groot door een segmentboogje afgesloten venster ter verlichting van het trappenhuis met drie gekoppelde, elk door segmentboogjes afgesloten ramen. De ramen worden gescheiden door twee stijlen in rode verblendsteen die voorzien zijn van een kwartholle profilering en verbonden worden door smeedijzeren brugstaven. De dagkanten alsmede de boogjes zijn eveneens in rode verblendsteen uitgevoerd. De ramen zijn voorzien transparant glas-in-lood. Het venster heeft een brede gemetselde afzaat. Het door een trapgevel afgesloten licht risalerende middelste geveldeel heeft een symmetrische indeling en is twee traveeën breed. De trappen van de gevel zijn voorzien van ezelsruggen. De linker- en de rechter travee hebben ieder op de begane en de verdieping een door een strek gesloten venster voorzien van een stolpraam met een tweeruits bovenlicht. In de topgevel bevindt zich een door een blinde rondboog afgesloten vierruits stolpraam met een tweeruits bovenlicht. Het twee traveeën brede geveldeel rechts dat het restant vormt van de van de pastorie uit 1847 heeft tegen de rechtertravee een schuurtje uit 1885 onder een zadeldak. De zijgevels van het schuurtje worden beëindigd door halve trapegevels waarbij de trappen afgedekt worden door in rode verblendsteen uitgevoerde ezelsruggen. In de linkerzijgevel van het schuurtje is een smalle lichtspleet aangebracht terwijl zich in de rechterzijgevel, een klein vierkant vierruits raampje bevindt. In de voorzijde een opgeklampte deur. Boven het schuurtje heeft de verdieping een gedeeltelijk dichtgezet venster waarin een tweeruits bovenlicht. De linker travee heeft een vernieuwde deur waarboven een tweeruits bovenlicht. De verdieping bezit een venster met zesruits schuifraam.

Het INTERIEUR bevat nog enige waardevolle elementen zoals een fraai trappenhuis. Verder zijn er nog schuifdeuren tussen de kamers en suite die links van de centrale gang liggen waarbij tevens de plafonds nog een sobere stucdecoratie hebben en een zwartmarmeren schoorsteenmantel. Het oudste deel van het pand heeft nog op de oorspronkelijke plaats een gang en een smal trappenhuis.

Waardering

Architectuurhistorische waarden:

- De pastorie is van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp zoals deze tot uitdrukking komen in de (gaaf bewaarde) hoofdvorm, de bijzondere detaillering en het materiaalgebruik. Het voorste deel van het pand dateert uit 1885; het achterste deel dateert uit 1847 en vormt een restant van de Waterstaatskerk. Ondanks de niet oorspronkelijke combinatie van twee bouwfases en twee bouwstijlen vormt het pand een bijzonder gaaf bewaard voorbeeld van een in Neo-Gothische stijl, met enige Neo-Renaissance elementen) gebouwde pastorie.
- De pastorie is van belang vanwege de plaats die het gebouw inneemt in het oeuvre van de architect J.W. Boerbooms. De pastorie en kerk vormen het begin van een nieuwe fase in het werk van deze architect.

Stedenbouwkundige waarden:

- De pastorie is van belang vanwege de historische en stilistische samenhang met de O.L. Vrouw Visitatie kerk. Het pand vormt samen met de naastgelegen kerk en de pastorie een beeldbepalend element in de Emmastraat en is als complex van bijzondere betekenis voor het aanzien van Velp.

Cultuurhistorische waarden:

- De pastorie is van belang vanwege de betekenis voor de katholieke gemeenschap in Velp en de gemeente Rheden en als onderdeel van de religieuze geschiedenis van Velp.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Pastorie(F)